

Rb Den Haag, 16 januari 2008, Wobben v Vestas**OCTROOIRECHT****Niet nieuw****[Delen bekend uit uit een presentatie van Wobben op een DEWEK conferentie in 1996 en een artikel in Wind-Kraft Journal 1996](#)**

Als niet, althans onvoldoende weersproken staat vast dat alle maatregelen uit de conclusies 1 en 8 van EP 691, en de conclusies 3, 4, 5 en 9 voor zover die afhankelijk zijn van conclusies 1 en 8, bekend zijn uit een presentatie van Wobben op een DEWEK conferentie in 1996 (productie 13 van de zijde van Vestas) en uit een artikel van M. Daubner in een uitgave van Wind-Kraft Journal van maart/april 1996 (productie 14 van de zijde van Vestas). Dat brengt mee dat EP 691 in zoverre niet voldoet aan het nieuweheidsvereiste in de zin van artikel 52 en 54 van het Europees Octrooiverdrag (hierna: EO) en derhalve op grond van artikel 75 lid 1 sub a ROW in aanmerking komt voor vernietiging.

Toegevoegde materie

- **[de maatregel dat – samengevat – het door de windturbine aan het net afgegeven vermogen wordt gereduceerd na het overschrijden van een specifieke waarde van de netspanning, die voorkomt in conclusies 2 en 8 van EP 691, niet rechtstreeks en ondubbelzinnig kan afleiden uit de aanvraag zoals die oorspronkelijk is ingediend](#)**

Vestas heeft terecht aangevoerd dat de vakman de maatregel dat – samengevat – het door de windturbine aan het net afgegeven vermogen wordt gereduceerd na het overschrijden van een specifieke waarde van de netspanning, die voorkomt in conclusies 2 en 8 van EP 691, niet rechtstreeks en ondubbelzinnig kan afleiden uit de aanvraag zoals die oorspronkelijk is ingediend, en dat dit aspect van het onderwerp van het octrooi derhalve in strijd met 123 lid 2 EO en artikel 75 lid 1 sub c ROW niet wordt gedekt door de inhoud van die aanvraag.

- **[Zelfde geldt voor de maatregel dat – samengevat – de windenergie-inrichting zonder vermogensafgifte aan het net blijft gekoppeld wanneer de netspanning kleiner is dan een vooraf bepaalde netspanningswaarde \(U_{min}\),](#)**

Dezelfde conclusie moet worden getrokken ten aanzien van de maatregel dat – samengevat – de windenergie-inrichting zonder vermogensafgifte aan het net blijft

gekoppeld wanneer de netspanning kleiner is dan een vooraf bepaalde netspanningswaarde (U_{min}), die voorkomt in conclusie 1 en 3 van EP 564 en conclusie 6 van EP 691. Ook die maatregel wordt niet genoemd in de tekst van de conclusies en de beschrijving van de oorspronkelijke aanvraag en staat op gespannen voet met de wel daarin opgenomen leer om de vermogensafgifte op te voeren bij een dalende spanning.

- **[Voor zover het ontbreken van een concrete uitwerking op zich niet reeds meebrengt dat de oorspronkelijke aanvraag onvoldoende basis biedt vanwege het gebrek aan een namerkbaar beschrijving, onderstreept het ontbreken van die uitwerking in dit geval het belang van een basis die duidelijk, direct en ondubbelzinnig is.](#)**

Ten slotte is in dit verband van belang dat de beschrijving volstaat met de melding dat de inrichting aan het net moet blijven. Niet wordt toegelicht hoe dat geïmplementeerd moet worden. Zo wordt niet beschreven hoe ervoor kan worden gezorgd dat er geen vermogensafgifte plaatsvindt, en hoe in dat geval het door de windturbine opgewekte vermogen verdwijnt. Partijen verschillen – in het kader van de discussie over de namerkbaarheid van de op dit punt gelijklopende beschrijving van het octrooi zoals verleend – van mening over het antwoord op de vraag of de vakman op basis van zijn algemene vakkennis een oplossing voor deze problemen zou kunnen verzinnen, maar feit is dat die oplossingen niet in de vorm van een concrete uitvoering zijn beschreven in de oorspronkelijke aanvraag terwijl Wobben bij pleidooi heeft erkend dat eventueel denkbare oplossingen voor de verwerking van het opgewekte vermogen kostbaar en enigszins onpraktisch zijn. Voor zover het ontbreken van een concrete uitwerking op zich niet reeds meebrengt dat de oorspronkelijke aanvraag onvoldoende basis biedt vanwege het gebrek aan een namerkbaar beschrijving, onderstreept het ontbreken van die uitwerking in dit geval het belang van een basis die duidelijk, direct en ondubbelzinnig is. Daarvan is, gelet op het voorgaande, geen sprake.

PROCESRECHT**Rechtsmacht continentaal plat**

[De Nederlandse rechter heeft rechtsmacht ten aanzien van de gestelde inbreuk die zich in Nederland, waaronder mede begrepen het Nederlandse gedeelte van het continentale plat, heeft voorgedaan](#) (artikelen 5 lid 3 EEX-Verordening jo artikel 14 Rv).

Proceskosten €175.000

[Zij zijn onderling overeengekomen dat deze kosten op het bedrag van €175.000,00 zullen worden betaald.](#)

Vindplaatsen: BIE 2009, nr. 2, p. 9

Rb Den Haag, 16 januari 2008

(Chr.A.J.F.M. Hensen, P.H. Blok en J.H.F. de Vries)
vonnis
RECHTBANK 'S-GRAVENHAGE
Sector civiel recht
zaaknummer / rolnummer: 287065 / HA ZA 07-1473
Vonnis van 16 januari 2008
in de zaak van
[X] WOBBEN,
wonende te Aurich, Duitsland,
eiser in conventie,
verweerder in reconventie,
procureur mr. P.J.M. von Schmidt auf Altenstadt,
advocaten mr. R.E. Ebbink en mr. M.G.R. van Gardin-
gen te Amsterdam,
tegen
1. de vennootschap naar buitenlands recht
VESTAS WIND SYSTEMS A/S,
gevestigd te Randers, Denemarken,
2. de besloten vennootschap met beperkte aansprake-
lijkheid
VESTAS BENELUX B.V.,
gevestigd te Rheden,
3. de besloten vennootschap met beperkte aansprake-
lijkheid
VESTAS OFFSHORE APPLICATIONS B.V.,
gevestigd te Rheden,
gedaagden in conventie,
eiseressen in reconventie,
procureur mr. H.J.A. Knijff,
advocaten mr. G. Kuijpers en mr. O.L. van Daalen te
Amsterdam.
Partijen zullen hierna Wobben en Vestas (enkelvoud)
genoemd worden.

1. De procedure

1.1. Het verloop van de procedure blijkt uit:

- de dagvaarding in versnelde bodemprocedure van 30 maart 2007,
- de akte houdende overlegging producties van de zijde van Wobben, met producties 1-29,
- de conclusie van antwoord in conventie tevens conclusie van eis in reconventie, met producties 1-18,
- de conclusie van antwoord in reconventie, met producties 30-31,
- de akte houdende overlegging aanvullende producties, tevens akte houdende eiswijziging van de zijde van Wobben, met producties 32-34,
- de akte houdende overlegging aanvullende producties van de zijde van Vestas, met producties 19-21,
- het per email en fax verzonden bericht van 15 november 2007 van de zijde van Vestas, waarin melding wordt gemaakt van een afspraak tussen partijen over de proceskosten,
- de pleidooien en de ter gelegenheid daarvan overgelegde pleitnotities.

1.2. Ten slotte is vonnis bepaald.

1.3. Vestas heeft bij brief van 14 november 2007 de rechtbank een akte houdende overlegging aanvullende productie, met een kopie van een vonnis van het Britse High Court of Justice van 14 november 2007, overgelegd. Tijdens het pleidooi heeft de rechtbank, op instigatie van Wobben, besloten dit stuk te weigeren

gezien de late datum van indiening en de omvang van het stuk. Derhalve maakt het stuk geen onderdeel uit van het procesdossier.

2. De feiten

2.1. Vestas is actief in de windenergiesector. Gedaagden sub 1, 2 en 3 houden zich bezig met respectievelijk de ontwikkeling van windenergie-inrichtingen, de verkoop, de installatie en het onderhoud van windenergie-inrichtingen in Nederland en de realisatie van een windenergieproject voor de kust bij Egmond aan Zee.

2.2. Wobben is oprichter van het bedrijf Enercon GmbH dat, net als Vestas, actief is in de windenergiesector.

2.3. Wobben is houder van [Europees octrooi 1 040 564 \(hierna: EP 564\)](#), dat betrekking heeft op een "Verfahren zum betreiben einer Windenergieanlage sowie Windenergieanlage" (werkwijze voor het bedienen van een windenergie-inrichting en een windenergie-inrichting). Het octrooi is verleend voor onder meer Nederland op basis van een octrooiaanvraag die op 18 december 1998 is ingediend, met een beroep op voorrang vanaf 19 december 1997. De verlening van het octrooi is gepubliceerd op 9 juli 2003. De conclusies van het octrooi zoals verleend luiden als volgt:

1. Verfahren zum Betreiben einer Windenergieanlage mit einem von einem Rotor antreibbaren elektrischen Generator zum Abgeben elektrischer Leistung an ein elektrisches Netz (6), insbesondere an dessen angeschlossene Verbraucher, dadurch gekennzeichnet, daß die Windenergieanlage ohne Leistungsabgabe an das elektrische Netz betrieben wird, wenn die Netzspannung größer oder kleiner ist als ein vorbestimmter Netzspannungswert (U_{min} , U_{max}), wobei die vorbestimmten Netzspannungswerte größer oder kleiner sind als der Netzspannungssollwert (s. Figur 3).

2. Verfahren nach Anspruch 1, dadurch gekennzeichnet, dass stets eine Leistungsabgabe erfolgen kann, wenn die Netzspannung wieder einen Wert angenommen hat, der kleiner oder größer ist als der vorbestimmte Netzspannungswert (U_{min} , U_{max}).

3. Windenergieanlagen zur Durchführung des Verfahrens nach Anspruch 1 mit einem Rotor (4) und einem mit dem Rotor (4) gekoppelten elektrischen Generator zum Abgeben von elektrischer Leistung an ein elektrisches Netz (6), an eine Regelungseinrichtung mit einem Spannungsaufnehmer zum Aufnehmen einer am elektrischen Netz (6) anliegenden elektrischen Spannung, dadurch gekennzeichnet, daß eine Windenergieanlage ohne Leistungsabgabe an das elektrische Netz angeschlossen ist, wenn die Netzspannung größer oder kleiner ist als ein vorbestimmter Netzspannungswert (U_{min} , U_{max}) wobei der vorbestimmte Netzspannungswert größer oder kleiner ist als der Netzspannungssollwert.

2.4. De door Wobben verbeterde Nederlandse vertaling van de conclusies van EP 564 luidt als volgt:

1. Werkwijze voor het bedienen van een windenergieinrichting met een door een rotor aangedreven elektrische generator voor het leveren van elektrisch vermogen aan een elektrisch net (6), in het bijzonder aan de aangesloten gebruikers, met het kenmerk dat

de windenergieinrichting zonder vermogensafgifte aan het elektrisch net wordt bediend, wanneer de netspanning groter of kleiner is dan een vooraf bepaalde netspanningswaarde (U_{min} , U_{max}), waarbij de vooraf bepaalde netspanningswaarden groter of kleiner zijn dan de nominale netspanningswaarde (zie figuur 3).

2. Werkwijze volgens conclusie 1, met het kenmerk dat er altijd vermogensafgifte kan plaatsvinden wanneer de netspanning weer een waarde heeft aangenomen die kleiner of groter is dan een vooraf bepaalde netspanningswaarde (U_{min} , U_{max}).

3. Windenergieinrichtingen voor het toepassen van de werkwijze volgens conclusie 1, met een rotor (4) en een aan de rotor (4) gekoppelde elektrische generator voor het afgeven van elektrisch vermogen aan een elektrisch net (6), aan een regelinrichting met een spanningsopnemer voor het opnemen van een elektrische spanning aanwezig op een elektrisch net (6), met het kenmerk dat de windenergieinrichting zonder vermogensafgifte aan het elektrisch net is aangesloten, wanneer de netspanning groter of kleiner is dan een vooraf bepaalde netspanningswaarde (U_{min} , U_{max}), waarbij de vooraf bepaalde netspanningswaarden groter of kleiner zijn dan de nominale netspanningswaarde.

2.5. Wobben is tevens houder van [Europees octrooi 1 164 691 \(hierna: EP 691\)](#), dat evenals EP 564 betrekking heeft op een "Verfahren zum betreiben einer Windenergieanlage sowie Windenergieanlage" (werkwijze voor het bedienen van een windenergie-inrichting en een windenergie-inrichting). EP 691 is een afsplitsing van EP 564 en claimt dezelfde prioriteit. De verlening van EP 691 voor onder meer Nederland is gepubliceerd op 15 september 2004. De conclusies van het octrooi zoals verleend luiden als volgt:

1. Verfahren zum Betreiben einer Windenergieanlage mit einem von einem Rotor antreibbaren elektrischen Generator zum Abgeben elektrischer Leistung an ein elektrisches Netz (6), insbesondere an dessen angeschlossene Verbraucher (8), dadurch gekennzeichnet, dass die von dem Generator an das Netz (6) abgegebene Leistung in Abhängigkeit von einer dem Netz (6) anliegenden elektrischen Spannung geregelt wird, und wobei zum Netz-Überspannungsschutz eine Leistungsabgabe erfolgt, die geringer ist als die verfügbare Generatorleistung der Windenergieanlage, und dass die reduzierte Leistungsabgabe bereits vor Erreichen eines definierten maximalen Netzspannungswertes (U_{max}) nach Überschreiten eines bestimmten Netzspannungswertes ($P1$) erfolgt.

2. Verfahren zum Betreiben einer Windenergieanlage mit einem von einem Rotor antreibbaren elektrischen Generator zum Abgeben elektrischer Leistung an ein elektrisches Netz (6), insbesondere an dessen angeschlossene Verbraucher (8), dadurch gekennzeichnet, dass die von dem Generator an das Netz (6) abgegebene Leistung in Abhängigkeit von einer dem Netz (6) anliegenden elektrischen Spannung geregelt wird, dass zum Netzschutz eine Leistungsabgabe erfolgt, die geringer ist als die verfügbare Generatorleistung der Windenergieanlage und dass die reduzierte Leistungsabgabe bereits vor Erreichen eines definierten

minimalen Netzspannungswertes (U_{min}) nach Unterschreiten eines bestimmten Netzspannungswertes ($P3$) erfolgt.

3. Verfahren nach Anspruch 1 oder 2, dadurch gekennzeichnet, dass die Höhe der von dem Generator abgegebenen, in das Netz (6) eingespeisten Leistung in Abhängigkeit von einer am Netzeinspeisungspunkt (21) anliegenden elektrischen Spannung geregelt wird.

4. Verfahren nach Anspruch 3, dadurch gekennzeichnet, dass die elektrische Spannung als Wechselspannung mit einer vorgebbaren Frequenz bereitgestellt wird.

5. Verfahren nach Anspruch 4, dadurch gekennzeichnet, dass die vorgebbare Frequenz im Wesentlichen der Netzfrequenz entspricht.

6. Verfahren zum Betreiben einer Windenergieanlage nach Anspruch 1 oder 2, wobei die Windenergieanlage ohne Leistungsabgabe an das elektrische Netz betrieben wird, wenn die Netzspannung größer oder kleiner als sein vorbestimmter Netzspannungswert (U_{min} , U_{max}) ist, wobei die vordefinierten Spannungswerte größer oder kleiner als der Netzspannungswert sind.

7. Verfahren zum Betreiben einer Windenergieanlage nach Anspruch 6, dadurch gekennzeichnet, dass die Windenergieanlage auch ohne Leistungsabgabe in das Netz betrieben wird, so dass stets eine Leistungsabgabe erfolgen kann, wenn die Netzspannung wieder einen vorbestimmten Wert (U_{max}) unterschritten hat.

8. Windenergieanlage, insbesondere zur Durchführung eines Verfahrens nach einem der vorstehenden Ansprüche, mit einem Rotor (4) und einem mit dem Rotor (4) gekoppelten elektrischen Generator zum Abgeben elektrischer Leistung an ein elektrisches Netz (6), gekennzeichnet durch eine Regelungseinrichtung mit einem Spannungsaufnehmer zum Aufnehmen der Höhe einer am Netz (6) anliegenden elektrischen Spannung, so dass die von dem Generator an das Netz (6) abgegebene Leistung in ihrer Höhe in Abhängigkeit von der durch den Spannungsaufnehmer aufgenommenen Spannung regelbar ist, und dass die an das Netz abgegebene Leistung reduziert wird, wenn ein vordefinierter Netzspannungswert über- oder unterschritten wird.

9. Windenergieanlage nach Anspruch 8, dadurch gekennzeichnet, dass die an das Netz abgegebene Leistung gemäß einer vorbestimmten Leistungs-Netzspannungskennlinie (Fig. 1) eingestellt wird.

2.6. De door Wobben verbeterde Nederlandse vertaling van de conclusies van EP 691 luidt als volgt:

1. Werkwijze voor het bedienen van een windenergieinrichting met een elektrische generator, die kan worden aangedreven door een rotor, voor het afgeven van elektrisch vermogen aan een elektrisch net (6), in het bijzonder aan afnemers (8) die zijn aangesloten op dit net (6), met het kenmerk dat het door generator aan het net (6) afgegeven vermogen wordt geregeld als een functie van een in het net (6) aanwezige elektrische spanning, en een vermogensafgifte plaatsvindt die geringer is dan het beschikbare generatorvermogen van de windenergie-inrichting voor bescherming tegen netoverspanning, en dat de gereduceerde

vermogensafgifte al plaatsvindt voordat een bepaalde maximale spanningswaarde (U_{max}) wordt bereikt na het overschrijden van een specifieke waarde van de netspanning ($P1$).

2. Werkwijze voor het bedienen van een windenergie-inrichting met een elektrische generator, die kan worden aangedreven door een rotor, voor het afgeven van elektrisch vermogen aan een elektrisch net (6), in het bijzonder aan afnemers (8) die zijn aangesloten op dit net, met het kenmerk dat het door generator aan het net (6) afgegeven vermogen wordt geregeld als een functie van de in het net (6) aanwezige elektrische spanning, dat een vermogensafgifte plaatsvindt die wat geringer is dan het beschikbare generatorvermogen van de windenergie-inrichting is afgegeven voor netwerkbescherming, en dat de gereduceerde vermogensafgifte al plaatsvindt voor het bereiken van een bepaalde minimale waarde van de netspanning (U_{min}) na het onderschrijden van een specifieke waarde van de netspanning ($P3$).

3. Werkwijze volgens conclusie 1 of 2, met het kenmerk dat de hoeveelheid vermogen afgegeven door de generator en toegevoerd aan het net (6) geregeld wordt als functie van een elektrische spanning aanwezig op een nettoevoerpunt (21).

4. Werkwijze volgens conclusie 3, met het kenmerk dat de elektrische spanning de vorm heeft van een wisselspanning met een vastgestelde frequentie.

5. Werkwijze volgens conclusie 4, met het kenmerk dat de vastgestelde frequentie hoofdzakelijk overeenkomt met de netfrequentie.

6. Werkwijze voor het bedienen van een windenergie-inrichting volgens conclusie 1 of 2, waarbij de windenergie-inrichting zonder vermogens afgifte aan het elektrische net wordt bedreven, wanneer de netspanning groter of kleiner is dan een vooraf bepaalde waarde van de netspanning (U_{min} , U_{max}), waarbij de vooraf bepaalde spanningswaarden groter of kleiner zijn dan de nominale waarde van de netspanning.

7. Werkwijze voor het bedienen van een windenergie-inrichting volgens conclusie 6, met het kenmerk dat de windenergie-inrichting ook zonder vermogensafgifte aan het elektrisch net wordt bedreven, zodat een vermogensafgave steeds kan plaatsvinden wanneer de netspanning wederom zakt onder een vooraf bepaalde waarde (U_{min}) [de rechtbank leest: U_{max}].

8. Windenergie-inrichting, in het bijzonder voor het uitvoeren van een werkwijze volgens een van de voorgaande conclusies, met een rotor (4) en een elektrische generator die gekoppeld is aan de rotor (4), voor het afgeven van elektrisch vermogen aan een elektrisch net (6), gekenmerkt door een regelinrichting met een spanningsopnemer voor het opnemen van de hoogte van een elektrische spanning aanwezig op het net (6), zodat het door generator aan het net (6) afgegeven vermogen in zijn hoogte regelbaar is als functie van de spanning opgenomen door de spanningsopnemer, en dat de hoeveelheid vermogen afgegeven aan het net gereduceerd wordt wanneer de spanning groter of kleiner is dan een vooraf bepaalde netspanningswaarde.

9. Windenergie-inrichting volgens conclusie 8, met het kenmerk dat de hoeveelheid aan het net afgegeven vermogen wordt ingesteld overeenkomstig een vooraf bepaalde vermogens-netspannings karakteristiek (figuur 1).

3. Het geschil in het incident

3.1. Wobben vordert in het geval dat de hoofdzaak vertraging oploopt – samengevat – een provisioneel verbod op directe en indirecte inbreuk op EP 564 en EP 691 zolang niet in de “bodempprocedure” [bedoeld zal zijn: de hoofdzaak] is beslist.

3.2. Vestas voert verweer. Volgens Vestas heeft Wobben geen spoedeisend belang bij de vorderingen. Daarnaast voert Vestas aan dat van inbreuk geen sprake is en dat EP 564 en EP 691 vernietigd moeten worden omdat die octrooien niet nieuw zijn, niet inventief zijn, niet nawerkbaar zijn en toegevoegde materie bevatten.

in conventie in de hoofdzaak

3.3. Wobben vordert – samengevat – een verbod op directe en indirecte inbreuk op EP 564 en EP 691 met de gebruikelijke nevenvorderingen en met veroordeling van Vestas in de volledige kosten van het geding.

3.4. Vestas voert verweer. Vestas voert aan dat van inbreuk geen sprake is en dat EP 564 en EP 691 vernietigd moeten worden omdat die octrooien niet nieuw zijn, niet inventief zijn, niet nawerkbaar zijn en toegevoegde materie bevatten. Op de stellingen van partijen wordt hierna, voor zover van belang, nader ingegaan.

in reconventie in de hoofdzaak

3.5. Vestas vordert – samengevat – vernietiging van de Nederlandse delen van EP 564 en EP 691, met veroordeling van Wobben in de volledige kosten van het geding. Aan haar vorderingen legt Vestas ten grondslag dat de octrooien niet nieuw zijn, niet inventief zijn, niet nawerkbaar zijn en toegevoegde materie bevatten.

3.6. Wobben voert verweer. Volgens Wobben zijn de octrooien wel nieuw, inventief en nawerkbaar en bevatten zij geen toegevoegde materie. Op de stellingen van partijen wordt hierna, voor zover van belang, nader ingegaan.

4. De beoordeling

rechtsmacht en bevoegdheid in het incident, alsmede in de hoofdzaak in conventie en reconventie

4.1. De Nederlandse rechter heeft rechtsmacht ten aanzien van de incidentele en conventionele vorderingen aangezien de gestelde inbreuk zich in Nederland, waaronder mede begrepen het Nederlandse gedeelte van het continentale plat, heeft voorgedaan (artikelen 5 lid 3 EEX-Verordening jo artikel 14 Rv). De exclusieve bevoegdheid van deze rechtbank vloeit voort uit artikel 80 lid 2 van de Rijksoctrooiwet 1995 (hierna: ROW).

4.2. Ten aanzien van de in reconventie gevorderde vernietiging van de Nederlandse delen van EP 564 en EP 691 heeft de Nederlandse rechter exclusieve rechtsmacht (artikel 16 EEX-Verordening). De exclusieve bevoegdheid van deze rechtbank vloeit voort uit artikel 80 lid 1 ROW.

in het incident

4.3. Aangezien er geen sprake is van vertraging in de hoofdzaak, begrijpt de rechtbank dat zij niet hoeft te beslissen op de provisionele vorderingen van Wobben.

in conventie in de hoofdzaak

4.4. Op grond van hetgeen hierna in reconventie zal worden overwogen, zal de rechtbank de octrooien die Wobben in conventie ten grondslag legt aan zijn vorderingen, vernietigen. Dat brengt mee dat die vorderingen moeten worden afgewezen.

in reconventie in de hoofdzaak nieuwheid

4.5. Als niet, althans onvoldoende weersproken staat vast dat alle maatregelen uit de conclusies 1 en 8 van EP 691, en de conclusies 3, 4, 5 en 9 voor zover die afhankelijk zijn van conclusies 1 en 8, bekend zijn uit een presentatie van Wobben op een DEWEK conferentie in 1996 (productie 13 van de zijde van Vestas) en uit een artikel van M. Daubner in een uitgave van Wind-Kraft Journal van maart/april 1996 (productie 14 van de zijde van Vestas). Dat brengt mee dat EP 691 in zoverre niet voldoet aan het nieuweheidsvereiste in de zin van artikel 52 en 54 van het Europees Octrooiverdrag (hierna: EOv) en derhalve op grond van artikel 75 lid 1 sub a ROW in aanmerking komt voor vernietiging.

toegevoegde materie

4.6. Vestas heeft terecht aangevoerd dat de vakman de maatregel dat – samengevat – het door de windturbine aan het net afgegeven vermogen wordt gereduceerd na het overschrijden van een specifieke waarde van de netspanning, die voorkomt in conclusies 2 en 8 van EP 691, niet rechtstreeks en ondubbelzinnig kan afleiden uit de aanvraag zoals die oorspronkelijk is ingediend, en dat dit aspect van het onderwerp van het octrooi derhalve in strijd met 123 lid 2 EOv en artikel 75 lid 1 sub c ROW niet wordt gedekt door de inhoud van die aanvraag.

4.7. De maatregel komt niet voor in de conclusies van de oorspronkelijke aanvraag en wordt ook overigens niet beschreven in de tekst van die aanvraag. Integendeel, de tekst van de oorspronkelijke aanvraag leert de vakman bij een verlaging van de netspanning het tegenovergestelde te doen van de door de maatregel voorgeschreven reductie van de vermogensafgifte. In de beschrijving staat namelijk dat, met het oog op de compensatie van spanningssschommelingen, bij een verlaging van de netspanning juist extra vermogen aan het net dient te worden toegevoerd:

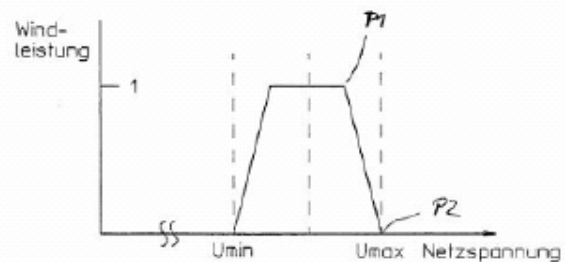
‘Mit Hilfe der Erfindung können ferner auch bei konstanter Windleistung Netzspannungsschwankungen kompensiert werden, wie regelmäßig in elektrischen Netzwerken zur Elektrizitätsversorgung auftreten, da einige mit dem Netz verbundene Verbraucher zeitweilig große Leistungen aus dem Netz aufnehmen, woraus eine Spannungsreduzierung resultieren kann. Im Falle einer solchen Spannungsreduzierung kann die erfindungsgemäße Windenergieanlage eine erhöhte elektrische Leistung in das Netz einspeisen und auf diese Weise Spannungsschwankungen kompensieren. Hierzu wird beispielsweise auf der Grundlage des erfindungsgemäß aufgenommenen Netzspannungswertes die Einspeisespannung an der Schnittstelle zwischen

Windenergieanlage und Netz angehoben.’ (oorspronkelijke aanvraag, p. 3-4)

Het betoog van Wobben dat deze passage geen betrekking heeft op de situatie dat de netspanning lager is dan de vooraf bepaalde waarde (P3) vindt geen steun in de oorspronkelijke aanvraag. Uit niets blijkt dat de passage die beperkte strekking heeft.

4.8. Mede gelet op het voorgaande moet, anders dan Wobben betoogd, worden aangenomen dat van de van de oorspronkelijke aanvraag deel uit makende figuur 3 en het deel van de beschrijving dat daarop betrekking heeft, onvoldoende basis bieden voor de maatregel. Die figuur 3 ziet er als volgt uit:

Fig. 3

Op zich heeft Wobben terecht aangevoerd dat de vakman uit deze grafiek kan afleiden dat indien de netspanning lager is dan een bepaalde waarde, de vermogensafgifte moet worden gereduceerd. Deze leer is echter strijdig met de hiervoor genoemde passage uit de beschrijving die het tegendeel voorschrijft, namelijk het opvoeren van het vermogen bij een spanningsdaling. Derhalve moet worden geconcludeerd dat de vakman uit de oorspronkelijke aanvraag als geheel in ieder geval niet rechtstreeks en ondubbelzinnig kan afleiden dat het aan het net afgegeven vermogen moet worden gereduceerd bij het overschrijden van een vooraf bepaalde netspanningswaarde.

4.9. Op grond van het voorgaande moet worden geconcludeerd dat de in de conclusie 2 en 8 van EP 691 genoemde maatregel niet worden gedekt door de oorspronkelijke aanvraag. Aangezien de conclusies 3, 4, 5 en 9 daarvan (gedeeltelijk) afhankelijk zijn, geldt hetzelfde voor het onderwerp van die conclusies.

4.10. Dezelfde conclusie moet worden getrokken ten aanzien van de maatregel dat – samengevat – de windenergie-inrichting zonder vermogensafgifte aan het net blijft gekoppeld wanneer de netspanning kleiner is dan een vooraf bepaalde netspanningswaarde (U_{min}), die voorkomt in conclusie 1 en 3 van EP 564 en conclusie 6 van EP 691. Ook die maatregel wordt niet genoemd in de tekst van de conclusies en de beschrijving van de oorspronkelijke aanvraag en staat op gespannen voet met de wel daarin opgenomen leer om de vermogensafgifte op te voeren bij een dalende spanning.

4.11. Daar komt, wat betreft deze maatregel, bij dat de figuur 3, waarin Wobben een basis voor de maatregel ziet, als zodanig niet leert dat bij een netspanning lager dan U_{min} de inrichting aan het net moet blijven (dat wil zeggen: niet moet worden afgekoppeld). Dit element van de maatregel kan ook niet, althans niet

rechtstreeks worden afgeleid uit de beschrijving van figuur 3:

'Das in Fig. 3 dargestellte Diagramm veranschaulicht den Zusammenhang zwischen der auf der Ordinate aufgetragenen von der Windenergieanlage abgegebenen Leistung und der auf der Abszisse aufgetragenen Netzspannung. Weicht die Netzspannung nur wenig von ihrem Sollwert ab, der zwischen den Spannungswerten U_{min} und U_{max} liegt, so wird entsprechend dem geraden oberen Abschnitt der Kurve (gerade Linie parallel zur Abszisse) eine gleichbleibende Leistung von dem Generator an das Netz abgegeben. Steigt die Netzspannung weiter an und übersteigt einen Wert, der durch den Punkt P1 definiert ist, so wird die eingespeiste Leistung reduziert. Ist der Wert U_{max} erreicht, so ist die eingespeiste Leistung gleich Null (Punkt P2). Selbst in dem Fall, daß eine hohe Windleistung vorhanden ist, wird in Punkt P2 keine Leistung in das Netz eingespeist. Sinkt die Windleistung stark ab, so kann nur noch eine reduzierte Leistung in das Netz eingespeist werden. Selbst wenn keine Leistung seitens des Windenergiekonverters mehr abgegeben wird, wird dieser allerdings ohne Leistungsabgabeweiterbetrieben, so daß stets eine Leistungsabgabe erfolgen kann, sobald die Netzspannung wieder einen Wert zwischen U_{min} und U_{max} angenommen hat.' (oorspronkelijke aanvraag, p. 5-6)

De laatste zin van deze passage vermeldt weliswaar dat de inrichting aan het net blijft indien er geen vermogen wordt afgegeven, maar die zin volgt op de beschrijving van een situatie waarin het beschikbare windvermogen vermindert of de netspanning stijgt. Op de situatie dat de netspanning lager is dan U_{min} , wordt niet ingegaan. Dat de inrichting ook in dat geval aan het net moet blijven is dus niet rechtstreeks in de oorspronkelijke aanvraag geopenbaard.

4.12. Ten slotte is in dit verband van belang dat de beschrijving volstaat met de melding dat de inrichting aan het net moet blijven. Niet wordt toegelicht hoe dat geïmplementeerd moet worden. Zo wordt niet beschreven hoe ervoor kan worden gezorgd dat er geen vermogensafgifte plaatsvindt, en hoe in dat geval het door de windturbine opgewekte vermogen verdwijnt. Partijen verschillen – in het kader van de discussie over de nauwkeurigheid van de op dit punt gelijklopende beschrijving van het octrooi zoals verleend – van mening over het antwoord op de vraag of de vakman op basis van zijn algemene vakkennis een oplossing voor deze problemen zou kunnen verzinnen, maar feit is dat die oplossingen niet in de vorm van een concrete uitvoering zijn beschreven in de oorspronkelijke aanvraag terwijl Wobben bij pleidooi heeft erkend dat eventueel denkbare oplossingen voor de verwerking van het opgewekte vermogen kostbaar en enigszins onpraktisch zijn. Voor zover het ontbreken van een concrete uitwerking op zich niet reeds meebrengt dat de oorspronkelijke aanvraag onvoldoende basis biedt vanwege het gebrek aan een nauwkeurige beschrijving, onderstreept het ontbreken van die uitwerking in dit geval het belang van een basis die duidelijk, direct en

ondubbelzinnig is. Daarvan is, gelet op het voorgaande, geen sprake.

4.13. Ook de deze in conclusies 1 en 3 van EP 564 en conclusie 6 van EP 691 geclaimde maatregel wordt dus niet gedekt door de oorspronkelijke aanvraag. Hetzelfde geldt voor het onderwerp van conclusie 2 van EP 564 en conclusie 3, 4, 5 en 7 van EP 691, die (gedeeltelijk) afhankelijk zijn van conclusie 1 en 3 van EP 564, respectievelijk conclusie 6 van EP 691.

vernietiging

4.14. Op grond van het voorgaande moet worden geconcludeerd dat alle conclusies van EP 564 en EP 691 tenminste gedeeltelijk niet nieuw zijn of niet worden gedekt door de oorspronkelijke aanvraag en in zoverre vernietigbaar zijn. Wobben heeft niet gesteld dat de octrooien in gewijzigde vorm in stand gelaten kunnen worden bij vernietiging op deze gronden. Voor zover hij dat wel heeft bedoeld te stellen, had het op zijn weg gelegen een voorstel voor gewijzigde conclusies te formuleren. Dat heeft Wobben echter nagelaten, ook nadat Vestas hem daar onder meer bij pleidooi uitdrukkelijk op had gewezen. Wobben heeft zelfs in het geheel niet gereageerd op het expliciete verzoek van Vestas aan de rechtbank om, in verband met de afwezigheid van voorstellen voor alternatieve conclusies, de octrooien volledig te vernietigen. Gelet hierop zal de rechtbank, overeenkomstig dat verzoek handelen en de octrooien volledig vernietigen. proceskosten van het incident, alsmede van de hoofdzaak in conventie en reconventie

4.15. Partijen hebben over en weer een veroordeling in de proceskosten als bedoeld in artikel 1019h van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering gevorderd. Zij zijn onderling overeengekomen dat deze kosten op het bedrag van € 175.000,00 zullen worden bepaald. Wobben zal als de in het ongelijk gestelde partij worden veroordeeld tot betaling van dat bedrag aan Vestas.

5. De beslissing

De rechtbank

in het incident

5.1. stelt vast dat geen beslissing op de vorderingen hoeft te worden genomen,

in conventie in hoofdzaak

5.2. wijst de vorderingen af,

in reconventie in de hoofdzaak

5.3. vernietigt het Nederlandse deel van EP 564,

5.4. vernietigt het Nederlandse deel van EP 691,

in het incident, alsmede in conventie en reconventie in de hoofdzaak

5.5. veroordeelt Wobben in de proceskosten, aan de zijde van Vestas begroot op €175.000,00,

5.6. verklaart de kostenveroordeling uitvoerbaar bij voorraad.

Dit vonnis is gewezen door mr. Chr.A.J.F.M. Hensen, mr. P.H. Blok en mr.ir. J.H.F. de Vries en in het openbaar uitgesproken op 16 januari 2008.